

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin häirintää ja pyydystämistä

1 Hakija

██████████, Ammattikorkeakoulu Novia

2 Asia

Lupahakemus mehiläishaukkojen pyydystämiseen ja valjastamiseen satelliittilähettimillä tieteellistä tutkimusta varten Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnat, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa luonnonsuojelulla rauhoitettujen mehiläishaukkojen (*Pernis apivorus*) valjastamiseen satelliittilähettimillä tieteellistä tutkimusta varten. Hakemus on jatkoa aiemmin myönnetylle luvulle (VARELY/8915/2022), joka on umpeutunut. Haukkojen pyynti ja rengastus suoritetaan Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastuslupan lupaehtoja noudattaen (VARELY/8346/2022). Satelliittilähetinmerkintä ei edellytä kirurgisia toimenpiteitä, eikä näin ollen erillistä eläinkoelupaa tätä varten tarvita. Tämä tutkimus on jatko aiemmalle vuonna 2011 aloitetulle kenttätutkimukselle. Lähettimien avulla haukkojen liikkeistä saadaan tarkat GPS-paikannukset ennalta määrätyn ohjelmoinnin mukaisesti. Lähettimien paino on 18 g, mikä on noin 2–3 % linnun painosta. Lähettimen paino on selvästi pienempi kuin lintujen luontainen vuodensisäinen painonvaihtelu, joka voi olla yli 200 g. Lähetin kiinnitetään lintuihin vettä ja rasvaa hylkivillä, Teflonnaruista tehdyillä valjailta, jolloin se asettuu linnun selkään ”selkäreppuna” lähelle linnun luontaista tasopainopistettä. Tällöin lähetin ei haittaa eläimen luontaista käyttäytymistä, mukaan lukien lentämistä. Tämä on tavallisin kiinnitystapa kansainvälisesti ja se on todettu turvalliseksi muissa vastaavissa tutkimuksissa. Lähetimet saavat energiansa aurinkopaneelin kautta ja hyvällä onnella ne voivat säilyä toimintakunnossa jopa 5 vuotta.

Lupaa haetaan 1.6.2026-31.12.2029 väliselle ajalle maksimissaan 15 aikuiselle ja 15 nuorelle (ko. vuoden poikasille) mehiläishaukalle seuraavissa maakunnissa: Etelä-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Päijät-Häme, Satakunta, Uusimaa, Varsinais-Suomi. Näin laajaa tutkimusalue on tarpeen lajin epäsäännöllisten kannanvaihteluiden (joinakin vuosina pareja pesi vain harvakseltaan) ja piilottelevan elintavan (pesät vaikeita löytää) takia. Toisin sanoen pesien tarkka maantieteellinen sijainti, missä voisi valjastaa lintuja 2026–2029, on mahdotonta ennustaa etukäteen.

Pitkän taantumisen takia mehiläishaukka todettiin Suomen mehiläishaukkakanta uusimassa uhanalaisuusarvioinnissa (2019) erittäin uhanalaiseksi. Taantuma on jatkunut jo

pitkään, mutta tarkkaa tietoa lajin taantumisen takana olevista syistä ei ole ollut. Tutkimuksessa, missä on hyödynnetty varhaisempaa suomalaista GPS-lähettimellä kerättyä aineistoa vuosina 2011–2023 on kuitenkin sittemmin saatu viitteitä siihen, että kaikista kuolemista jopa 20–25 % ovat ihmisen aiheuttamia (mm. laitton tappaminen, sähkölankoihin törmääminen). Tämä päätelmä perustuu kuitenkin rajalliseen aineistoon. Koska myös tiedot suomalaisten mehiläishaukkojen muuttoreiteistä ja –strategioista ovat puutteelliset, aineistoa on syytä kerätä lisää. Tarkka tietoa lajin demografiasta (ja ihmisen aiheuttamista kuolemista) on keskeistä, jotta lajin suojelutilanne voidaan kohentaa. Johtamassani tutkimusprojektissa itseäni lisäksi ovat yhteistyökumppaneina mukana Dr. Elham Nourani (University of Lausanne, Switzerland). Koska mehiläishaukka viettää jopa kolme neljäsosaa (syys-toukokuu) vuodesta Suomen rajojen ulkopuolella ja on tavoiltaan erittäin piilotteleva, satelliitinlähetinseuranta on käytännössä ainoa menetelmä, jonka avulla laji voidaan tutkia, kun tavoitteena on ymmärtää, miksi laji taantuu ja miten sen suojelua voisi kehittää.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Mehiläishaukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Mehiläishaukka on erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin pyydystäminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklinän kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan pyydystää ja varustaa mehiläishaukkoja satelliittilähettimellä alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa ajalla 1.6.2026-31.12.2029.
2. Tällä luvalla saa valjastaa enintään 15 aikuista ja 15 nuorta mehiläishaukkaa satelliittilähettimellä Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen alueilla.
3. Lupa ei oikeuta hakemuksen mukaiseen toimintaa perustetuilla luonnonsuojelualueilla.
4. Lähetintä kiinnittäessä on toimittava rengastusluvassa mainituin ehdoin.

5. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät saa vaarantaa linnun terveyttä tai hyvinvointia. Mikäli on vaarana, että lintu vahingoittuu, on toiminta lopetettava välittömästi.
6. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
7. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydetessä lupa on esitettävä.
8. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
9. Hakijan tulee pyydetessä luovuttaa paikannusaineisto Lupa- ja valvontavirastolle tutkimus- ja suojelutarkoitusta varten. Lupa- ja valvontavirasto voi harkintansa mukaan luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille em. tarkoituksessa.
10. Luvan käytöstä tulee raportoida Lupa- ja valvontavirastolle (kirjaamo@lvw.fi) vuosittain 31.12. mennessä. Raportissa on mainittava asian diaarinumero LVV-U/55959/2026. Raportissa tulee ilmetä linnulle tehtyjen toimenpiteiden kesto, ajankohta ja sijainti, vapautusajankohta ja tieto lähettimen toiminnasta. Lisäksi raportoinnissa tulee antaa arvio mahdollisista toimenpiteiden vaikutuksista mehiläishaukkaan.

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Mehiläishaukkojen seurannalla saadaan tietoa, jonka avulla voidaan selvittää syitä lajin taantumiselle, ja löytää tätä kautta keinoja suojelutilanteen parantamiselle. Lisäksi seurannalla saadaan lisää tietoa mehiläishaukkojen muuttoreiteistä- ja strategioista.

Asiaan ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä olemassa oleva tutkimus- ja seurantatiedoilla ei ole vielä saatu riittävästi tietoa lajin muuttoreiteistä ja -strategioista sekä syistä, jotka vaikuttavat lajin taantumiseen. Lisäksi mehiläishaukan seurannalle ei ole muuta menetelmää, jolla saataisiin satelliittiseurantaa vastaavaa tietoa tutkimus- ja suojelukäyttöön vähemmän lintua häiritsevin menetelmin.

Hakemuksen mukaisilla toimenpiteillä ei vahingoiteta lintuja, joten mehiläishaukkojen valjastaminen satelliittilähettimillä ei vaaranna lajin suotuisaa suojelutasoa. Näin ollen hakemuksen mukaisista toimenpiteistä ei ole tämän lupapäätöksen lupaehtojen mukaisesti toteutettuina haittaa mehiläishaukan suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai saavuttamiselle.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §, 70 §, 83 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikla 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

8 Päätöksen voimaantulo

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Lupa myönnetään tutkimukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Tutkimuksen toteuttaminen hakemuksen mukaisesti maastokaudella 2026 edellyttää luvan välitöntä täytäntöönpanoa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei näin ollen voida yleisen edun vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:
hakija

Tiedoksi

Ympäristöministeriö

Päätös annetaan tiedoksi yleistiedoksiannolla

12 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt lakimies Wilma Poutanen ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas.

Päätös
8.5.2026
LVV-U/55959/2026

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/55959/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/55959/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Poutanen Wilma 08.05.2026 11:28

Ratkaisija Uljas Salli 08.05.2026 11:29